

МОЛОДЬ В УМОВАХ СУСПІЛЬСТВА РИЗИКУ

Кярімов М.А

Науковий керівник –ст. викл. Жидкова О.О.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії,
м. Харків, Україна

This work is devoted to young people in a risky society. In recent years, the concept of risk has been applied to a much larger number of areas of life in modern societies. More often, we are talking not only about man-made, environmental, financial, and economic risks, but also about the risks of social inequality, politics and power, health, organization management, information security and media, lifestyles, and everyday life. Existence in a «global risk society» also implies consolidation of efforts to assess risks, manage them, and develop risk countermeasures at various levels. At the micro level, it is necessary to identify those vulnerable risk groups that need social assistance from both governmental and non-governmental and charitable organizations.

Поняття «суспільство ризику» вперше використано та обґрунтовано Ульріхом Беком. Аналізуючи природу сучасності, він висуває ідею настання її нової стадії – «індустріального суспільства ризику». Головна відмінність цього етапу від попередніх епох вбачалася у тому, що суспільство виробляє не тільки блага, але й ризики, поширення яких має безконтрольний, глобальний, надсоціальний та некласовий характер [1, с. 67].

У таких рамках термін «ризик» (англ. risk) слід розуміти як «можливість або небезпеку постати перед прикрими наслідками». Ризик виступає як аспект невизначеності, можливість прояву ситуацій, що не мають однозначного результату (рішення) [2, с. 593].

У сучасному світі багато людей, напевно, можна віднести до товариств ризику. Відповідно, всі, хто живе в такому суспільстві, піддаються цим ризикам. Але молодь, завдяки своєму особливому (проміжного) положенню в соціальній структурі, піддається ризикам більшою мірою, ніж інші соціальні групи. Серед ризиків, властивих молоді, – ризик залишитися без роботи, не створити сім'ю, не отримати освіти, не витримати конкуренції в бізнесі. Крім того, для людей молодого віку характерні прагнення до нового, менша ступінь рефлексії щодо можливих наслідків вчинених дій, що збільшує їх ступінь готовності до ризику і ймовірність здійснення ризикованих дій. Також, неабиякий вплив на розвиток суспільства ризику зробила глобалізація. В умовах глобалізації руйнуються традиційні соціальні зв'язки; молодь звільняється від традиційних обмежень, але в той же час позбавляється почуття надійності,

стабільності, впевненості в майбутньому і відчуває почуття тривожності і страху перед необхідністю вибору.

Соціологами була розроблена типологія молодих людей за ступенем готовності до ризикованої діяльності.

1. Орієнтовані на стабільність. Сюди входять представники молоді, для яких найбільш важливими характеристиками самовизначення виступають почуття обов'язку, законослухняність і самовідчуття (індивідуальність); яким властиві відповідальне ставлення до своїх цивільних обов'язків, готовність дотримуватися закону, повага до себе і оточуючих.

2. Орієнтовані на ризик. У цих молодих людей на першому місці серед характеристик особистісного самовизначення знаходиться індивідуальність, на другому – почуття обов'язку, на третьому – практичність і раціоналізм, на четвертому – підприємливість, а найважливішим способом самоствердження є індивідуалізм. Таке поєднання якостей дає підставу припускати, що представники цієї групи є прихильниками так званого осмисленого ризику, тобто вони здатні бути на чолі суспільних змін, інновацій, реформ.

Як суспільне явище, ризик, сам по собі, ні поганий, ні хороший. Це – конкретно-історична оцінка будь-яких умов діяльності або самої діяльності суб'єктів. Цікава в цьому плані думка одного з відомих соціологів І. Валлерстайна: «... невизначеність прекрасна, а визначеність, май вона місце насправді, означала б моральну смерть. Знай ми напевно наше майбутнє, не існувало б морального спонукання робити, що б то не було. Якщо ж нічого не визначено остаточно, то майбутнє відкрите для творчості, – як людської, так і усїєї природи. Воно відкрите назустріч можливостям, а значить і кращому світу» [3].

Утім, особливістю молодих людей є те, що вони знаходяться в процесі становлення, перебувають у стані формування та утвердження життєвих позицій, мають власні орієнтації, інтереси та потреби. Тому від забезпечення стартових умов діяльності молоді залежить подальший розвиток суспільства та держави. Тому державній політиці варто враховувати всі чинники, що роблять негативний вплив на молодіжне середовище і сприяти мінімізації прояву ризиків та формувати «соціально здорову» молодь.

Список використаних джерел

1. Beck U. (1995) Ecological Politics in an Age of Risk. Cambridge: Polity Press.
2. І. Маклін, А. Макмілан (Ред.). (2006). Ризик (risk). Короткий оксфордський політичний словник (2006) / за ред. К.: Основи.
3. Wallerstein I. (1995). After Liberalism. NewYork: NewPress.